

Rekrytering av familjehem samt uppföljning av familjehems- placeringar

Granskning utförd på uppdrag av kommunrevisionen

Innehållsförteckning

Sammanfattning och slutsatser	1
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte.....	3
1.3 Revisionsfrågor	4
1.4 Avgränsning	4
1.5 Metod.....	4
1.6 Revisionskriterier.....	4
1.7 Lag och förordning	5
2. Organisation och styrning av familjehemsvården	6
2.1 Organisation.....	6
2.2 Mål.....	6
2.3 Riktlinjer och rutiner	7
2.4 Återrapportering till nämnden	8
2.5 Bedömning.....	9
3. Rekrytering och utredning av familjehem samt stöd till familjehem	9
3.1 Rekrytering.....	9
3.2 Utredning av familjehem och placering av barn.....	10
3.3Handledning till familjehem	11
3.4 Bedömning.....	11
4. Planering och uppföljning	12
4.1 Vård- och genomförandeplaner.....	12
4.2 Uppföljning	13
4.3 Bedömning.....	14
5. Verksamhets- och kompetensutveckling.....	15
5.1 Verksamhetsutveckling	15
5.2 Kompetens och kompetensutveckling	15
5.3 Bedömning.....	16
Källförteckning	17

Sammanfattning och slutsatser

Ernst & Young har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun genomfört en granskning av rekrytering av familjehem samt uppföljning av familjehemsplacerade barn. Granskningen syftar till att belysa hur familjehem rekryteras, bedöma om socialnämnden har ändamålsenliga rutiner för att följa upp placeringen av enskilda barn samt om uppföljningarna sker i tillräcklig omfattning.

Socialnämnden har inriktningsmål för familjehemsvården och enheterna upprättat verksamhetsplaner med mål och nyckeltal som bygger på nämndens mål. Det sker en systematisk återrapportering till nämnden avseende måluppfyllelsen. För arbetet med familjehemsvården har ett antal lokala riktlinjer och rutinbeskrivningar upprättats.

Det pågår ett omfattande kvalitetsarbete i syfte att säkra och utveckla kvaliteten inom familjehemsvården i Jönköping. Socialnämnden har bl.a. prioriterat och förstärkt rekryteringsarbetet genom att nyligen utöka rekryteringsgruppen med en tjänst. Inom familjehemsgruppen pågår ett aktivt och målmedvetet arbete med att rekrytera familjehem. Trots ett aktivt rekryteringsarbete kan det vara svårt att hitta familjer till ungdomar och barn med en mer omfattande problematik.

Socialförvaltningen har vedertagna metoder för utredning av familjehem och samtliga presumtiva hem utreds. Aktuella vårdplaner och genomförandeplaner är grundläggande förutsättningar för en fungerande och systematisk uppföljning av familjehemsvården. Under intervjuerna framkommer att det finns vårdplaner för nästintill samtliga familjehemsplacerade barn. Däremot saknas genomförandeplaner för en del placerade barn. Målet för 2010 är att aktuella vård- och genomförandeplaner ska finnas i samtliga familjehemsplaceringar. En manuell genomgång av samtliga ärenden ska genomföras i november.

Familjehemsvården för enskilda barn följs upp genom de lagstadgade halvårsvisa övervägandena. Uppföljningarnas resultat rapporteras till nämnden. I ett fåtal ärenden har tiden överskridits med någon månad. Att uppföljningarna genomförs utifrån BBIC:s system för uppföljning bidrar till goda förutsättningar för att de omfattar barnets samtliga behovsområden. Målet för den kontinuerliga uppföljningen är att socialsekreterarna ska ha kontakt med det placerade barnet minst fyra gånger per år. Denna målsättning nås inte i dagsläget.

Vår sammantagna bedömning är att familjehemsverksamheten styrs och följs upp på ett ändamålsenligt sätt, att det sker en systematisk rekrytering av familjehem samt uppföljning av placerade barn och ungdomar.

Utifrån granskningens resultat har särskilt följande förbättringsområden identifierats:

- ▶ Nämnden bör säkerställa att samtliga placerade barn har aktuella genomförandeplaner.
- ▶ Nämnden bör säkerställa att överväganden av vården sker inom ramen för den lagstadgade tiden och att det så långt det är möjligt sker enskilda samtal med barnen.
- ▶ Nämnden bör tillse att den kontinuerliga uppföljningen omfattar personlig kontakt med samtliga placerade barn. Målet för den kontinuerliga uppföljningen är att socialsekreterarna ska ha kontakt med det placerade barnet minst fyra gånger per år. Denna målsättning nås inte i dagsläget.
- ▶ Rekryteringsarbetet bör vara fortsatt prioriterat för att finna familjer till ungdomar och barn med mer omfattande problematik.

- ▶ Nämnden bör säkerställa att matchningen mellan barn och familjehem vid närståendeplaceringar sker med underlag som gör det möjligt att värdera familjehemmets resurser i relation till barnets behov.
- ▶ Nämnden bör säkerställa att rutiner för utredning av misstänkta brister i familjehem utvecklas och görs kända i organisationen.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

När barn och ungdomar av olika anledningar behöver bo i ett annat hem än det egna har socialnämnden ett särskilt ansvar enligt socialtjänstlagen. Socialnämnden ansvarar för att den unge tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende (HVB). Ett familjehem är ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran (SoL 6 kap § 1-2, SoF 3 kap. 2§).

Kommunen ansvarar för att det finns tillgång på familjehem och för att den som tagits emot i ett annat hem får god vård. Vården ska utformas så att den enskildes samhörighet med anhöriga och närstående samt kontakt med hemmiljön främjas (SoL 6 kap. § 1-2).

Socialstyrelsen och länsstyrelserna har vid upprepade tillfällen identifierat brister i familjehemsvården i landet. Dels föreligger svårigheter för kommunerna att rekrytera familjer, dels förekommer brister i utredningar, vårdplaner och uppföljning av familjehemsplacerade barn och ungdomar¹. Länsstyrelsen riktade år 2007 kritik mot socialnämnden i Jönköping för bl.a. brister i aktualitet och omfattning av familjehemsutredningar, avsaknad av eller bristfälliga vårdplaner, att överväganden inte gjorts inom lagstadgad tid samt att uppföljningen inte skett regelbundet, allsidigt och strukturerat².

Vid en uppföljande tillsyn har Länsstyrelsen dock funnit att socialnämnden har kommit tillrätta med de brister som tidigare tillsyn visat. Länsstyrelsen framhåller att samtliga familjehem är utredda, samråd har skett med den kommun där hemmet är beläget och att vårdplaner har upprättats. Uppföljningen visar att genomförandeplaner fortfarande saknas i en del ärenden, vilket Länsstyrelsen inte kritiserar eftersom beslut om placering nyligen hade fattats.

I Jönköpings kommun har 233 barn varit placerade i familjehem under 2009. Utvecklingen av familjehemsverksamheten har varit en del i utvecklingen av öppenvården i kommunen. En viktig del i detta arbete har också varit att bygga upp jourfamiljsverksamheten. Denna utveckling innebär att det är fler barn och ungdomar med mer omfattande problematik och behov som placeras i familjehem idag vilket ställer större krav på familjehemmen och stödet till dem.

Denna granskning fokuserar på rekrytering och uppföljning av familjehemsvården.

1.2 Syfte

Syftet med granskningen är att belysa hur familjehem rekryteras, bedöma om socialnämnden har ändamålsenliga rutiner för att följa upp placeringen av enskilda barn och ungdomar samt om uppföljningarna sker i en tillräcklig omfattning.

¹ Socialtjänsten och barnen 2008 Länsstyrelsernas granskning av den sociala barn- och ungdomsvården 2006-2007 sid. 44-49

² Länsstyrelsen i Jönköpings län Tillsyn med stöd av 13 kap. 2 § socialtjänstlagen av socialnämndens hantering av vårdplaner, familjehemsärenden och familjehemsplaceringar (2007-06-07)

1.3 Revisionsfrågor

Granskningen genomförs med utgångspunkt i följande revisionsfrågor:

- ▶ Hur organiseras arbetet med rekrytering av familjehem samt arbetet med placering och uppföljning?
- ▶ Är roller och ansvar tydliga?
- ▶ Finns mål och riktlinjer för arbetet med rekrytering, placering samt uppföljning?
- ▶ Vilka metoder används vid rekrytering och utredning av familjehem?
- ▶ Hur ser möjligheterna ut att hitta lämpliga familjehem för att svara mot barnens/ungdomarnas behov?
- ▶ Vilka kontakter har förvaltningen med de placerade barn och ungdomarna under placeringstiden?
- ▶ Hur följs placeringarna upp?
- ▶ Hur säkerställs att medarbetarna som arbetar med placeringar har tillräcklig kompetens?
- ▶ Har de medarbetare som arbetar med placeringar tillgång till stöd i arbetet?

1.4 Avgränsning

Granskningen omfattar familjehemsplaceringar av barn och unga och är inriktad på arbetet med rekrytering av familjehem samt uppföljning av placerade barn och ungdomar.

Familjehemsföräldrarnas, barnens eller vårdnadshavarnas perspektiv har inte belysts inom ramen för granskningen. Inte heller har kvaliteten i de utredningar som görs i samband med placering eller kvaliteten i vård- och genomförandeplaner undersökts.

Socialnämnden ansvarar för den verksamhet som granskas.

1.5 Metod

Granskningen baseras på intervjuer och studier av relevanta dokument. Intervjuer har skett med chefen för individ- och familjeomsorg, områdeschef för barn och ungdom, sektionschef för familjehems- och familjerättsektionen, sektionschef och socialsekreterare vid ett lokalkontor samt familjehemssekreterare och rekryterare vid familjehemssektionen.

Dokument som granskats är mål- och styrdokument såsom kommunprogram, nämndens och förvaltningens måldokument, riktlinjer och rutinbeskrivningar. Samtliga granskade dokument framgår av bilagd källförteckning.

Rapporten är sakgranskad av berörda tjänstemän.

1.6 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Kriterierna i denna granskning utgår från:

Socialtjänstlagen (SoL) 2001: 453

Socialtjänstförordning (SoF) 2001:937

Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) (1990:52)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd

Kommunens styrdokument (kommunfullmäktiges beslut, mål och direktiv till verksamheten, nämndens styrdokument, riktlinjer och rutiner)

1.7 Lag och förordning

Kommunerna ansvarar för barn och ungdomar utifrån föreskrifterna i Föräldrabalken (FB), Socialtjänstlagen (SoL), Socialtjänstförordningen (SoF), Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). När åtgärder rör barn ska det enligt 1 kap 2 § SoL särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses personer under 18 år.

Socialnämnden eller motsvarande utför kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Socialnämnden ska enligt 5 kap 1§ i SoL verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. Nämnden ska också sörja för att barn och unga får det skydd och stöd som de behöver och, om hänsynen till den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet.

För de barn och unga som behöver bo i ett annat hem än det egna har socialnämnden i kommunen ett särskilt ansvar som regleras i 6 kap i Socialtjänstlagen. Socialnämnden ska sörja för att barnet tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende (1 § 6 kap SoL). Med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omsorg (2 § 3 kap SoF). Nämnden ansvarar för att den som bor i ett annat hem än sitt eget får god vård samt att vården utformas så att den främjar barnets samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön (1 § 6 kap SoL). Vid placering av barn ska i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller närstående (5 § 6 kap SoL). Barnets bästa ska dock alltid beaktas.

Det är kommunens ansvar att det finns tillgång på familjehem enligt 2 § 6 kap SoL. Förhållandena och förutsättningar för vård i familjehemmet ska vara utredda av socialnämnden innan beslut om vård fattas eller medgivande lämnas. Av 6 kap 7 § i SoL framgår att socialnämnden ska medverka till att de barn som placerats i familjehem får god vård och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden, verka för att de får lämplig utbildning samt ge råd, stöd och annan hjälp till vårdnadshavare och de som vårdar barnen.

Enligt 11 kap 3§ ska socialnämnden upprätta en plan för den vård som nämnden avser att anordna samt en plan för hur vården ska genomföras. Genomförandet av beslut om stödinsatser, vård och behandling ska dokumenteras enligt 11 kap 5 § SoL. En vårdplan ska beskriva de särskilda insatser som behövs, det sätt på vilket den unges umgänge med föräldrar, vårdnadshavare och andra närstående ska ordnas, målet med vården, och den vårdbehövandes och, i fråga om barn, även hans eller hennes vårdnadshavares syn på den planerade vården (1a§ 5 kap SoF).

En genomförandeplan ska beskriva målet med de särskilda insatser som behövs, när och hur de särskilda insatserna ska genomföras, när och hur genomförandeplanen ska följas upp, när och hur den unge ska kunna tillgodogöra sig åtgärder och insatser som andra huvudmän än socialnämnden ansvarar för, när och hur den unges umgänge med föräldrar, vårdnadshavare och andra närstående ska ordnas, när och hur den unge ska ha kontakt med socialnämnden, och den unges/vårdnadshavares syn på genomförandet av den planerade vården (1a§ 5 kap SoF). När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information och dennes inställning så långt som det är möjligt klargöras enligt 3 kap 5§ SoL.

Enligt 6 kap 8 § SoL ska socialnämnden minst var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs. Socialnämnden ska vidare noga följa vården av barnet främst genom regelbundna personliga besök i det hem där den unge vistas, enskilda samtal med den unge, samtal med den eller dem som tagit emot den unge i sitt hem, och samtal med

vårdnadshavarna. Uppföljningen ska omfatta den unges hälsa, utveckling, sociala beteende och skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående (SoF kap 5 1 b §). Socialnämnden ska också enligt 5 kap 1 § tillgodose det behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård i familjehem har upphört.

I socialtjänstlagen anges dessutom att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet, att det för utförande av socialnämndens uppgifter ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet samt att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras (3 § 3 kap SoL).

2. Organisation och styrning av familjehemsvården

2.1 Organisation

Socialtjänstens individ- och familjeomsorg leds av en funktionschef och är indelad i tre områden: missbrukarvård, försörjningsstöd och barn och ungdom. Barn och ungdom leds av en områdeschef samt en biträdande områdeschef och har verksamhet inom råd och service, myndighetsutövning och öppenvård. Myndighetsutövningen organiseras i tre lokalkontor, familjerätt, socialjour, HVB-samordning samt familjehemsgruppen.

År 2007 samlades familjehemsvården i en enhet. Familjehemsgruppen ansvarar för att rekrytera, utreda, godkänna och utbilda kontaktpersoner, kontaktfamiljer, familjehem och jourfamiljer. I uppdraget ingår att kontinuerligt stödja och handleda familjehemmen samt att följa upp och kontrollera förhållandena i de enskilda hemmen. Familjehemsgruppen ska också matcha uppdragstagare med barnet/ungdomen och dennes specifika behov. Rekryteringsgruppen inom familjehemsgruppen har ett kommunövergripande och samordnade ansvar för rekrytering av familjehem. Gruppen förstärktes med en tjänst för cirka ett år sedan. Familjehemssekreterarna vid familjehemsgruppen är placerade vid de tre lokalkontoren som arbetar med barn och unga inom sina geografiska upptagningsområden.

Socialekreterarna vid lokalkontoren ansvarar för att utifrån gällande lagstiftning genomföra barnavårdsutredningar, föreslå och följa upp insatser för barn och unga.

Förvaltningen har utarbetat ett dokument som beskriver ansvarsfördelningen mellan familjehemssekreterarna och socialekreterarna vid placeringar i familjehem. Här betonas att arbetet kräver ett nära samarbete mellan yrkeskategorierna. Vid familjehemsgruppen har också en s.k. teamguide utarbetats. Den ska vara ytterligare ett stöd för samarbetet mellan familjehemssekreterare och socialekreterare.

2.2 Mål

I kommunprogrammet 2007-2010 finns i huvudsak två mål som berör familjehemsvården:

- Stödet till utsatta barn och ungdomar ska stärkas. Kommunen ska skapa förutsättningar för en meningsfull fritid, ordna träffpunkter och uppmuntra ideella krafter som arbetar för och med ungdomar.
- Arbetet inom barn- och ungdomsvården med förebyggande tidiga insatser och samverkan t.ex. med skolan och barnpsykiatrien bör fortsätta. Det är angeläget att barn och ungdomar tillsammans med sina anhöriga i allt större utsträckning får stöd och hjälp på hemmaplan i öppna verksamheter.

Bland socialnämndens mål för individ- och familjeomsorg finns följande inriktningsmål som berör familjehemsvården:

- Barnperspektivet ska prägla inriktningen av allt arbete
- Tidiga insatser ska vara högt prioriterade
- Det förebyggande arbetet ska utvecklas i samverkan med samhället i övrigt
- Samverkan med förvaltningarna inom skola, fritid och kultur samt barnpsykiatri ska utvecklas. Tidiga förebyggande insatser ska prioriteras.
- Stödet till utsatta barn och ungdomar skall stärkas genom att skapa förutsättningar för en meningsfull fritid.

Nämnden tillämpar balanserade styrkort och formulerar mål i fem perspektiv. I brukar-, process- och utvecklingsperspektivet återfinns bl.a. följande strategiska mål som berör familjehemsvården:

- Socialtjänstens insatser ska utföras på ett sådant sätt att de av föräldrar, barn och ungdomar upplever sig ha möjlighet till insyn.
- Förhandsbedömningar, utredningar och uppföljningar utgår från handläggnings- och dokumentationssystemet Barns behov i centrum (BBIC). En enhetlig struktur och systematik i arbetet ska bidra till barns delaktighet
- Funktionella utvärderingsmetoder inom öppenvårdsbehandling med utgångspunkt i evidensbaserade och beprövade arbetssätt ska utvecklas.

Familjehemsgruppen och barn- och ungdomssektionen öster har i sina verksamhetsplaner angett de mål i styrkortet som särskilt berör enheterna.

I familjehemsgruppens verksamhetsplan finns följande:

- Antalet uppföljningsmöten med oberoende ordförande ska följas upp
- Vård utanför hemmet ges i familjehem i närhet till hemmiljön samt att institutionsvård prioriteras först efter att andra vårdformer nogt övervägts
- En enkät ska skickas ut till samtliga familjehem, kontaktfamiljer och kontaktpersoner med hjälp av LUPPEN/OU-enheten
- Verksamhetens arbetssätt och resultat ska vara synliga och kända bland kommunens invånare och professionella

I barn- och ungdomssektion Östers verksamhetsplan finns följande:

- Andelen barn som bidragit till information i utredningar ska öka från 2009 års nivå (53%) till 70%
- En högre andel planerade avslut inom öppenvården i förhållande till 2009 års nivå (69%)
- Andelen medarbetare i myndighetsutövningen som upplever lägre kvantitativa arbetskrav ska öka från 2009 års nivå (2,57)
- Totala antalet årsplaceringar i institutionsvård ska uppgå till 30 under år 2010.

I enheternas verksamhetsplaner presenteras vidare specifika mål och nyckeltal.

Familjehemsgruppens mål för 2010 är bl.a. att bli bättre på att fånga upp brukarnas synpunkter, öka rättsäkerheten och effektivisera handläggningen, effektivisera rekryteringen av uppdragstagare, uppfylla nämndens beslut om antal jourfamiljer samt förbättra stödet till uppdragstagarna. Ett av barn- och ungdomssektion Östers mål för 2010 är att det ska finnas aktuella vård- och genomförandeplaner i samtliga familjehemsplaceringar.

2.3 Riktlinjer och rutiner

En handbok har upprättats för individ- och familjeomsorgen i kommunen. I kapitel 13 finns rutinbeskrivningar för kontaktpersoner, kontaktfamiljer och familjehem. Bl.a. finns riktlinjer för rekrytering och utredning av familjehem, rutiner vid placering, tillsyn, övervägande av vårdnadsöverflyttning, upphörande av placering, akt- och registerrutiner, försäkringar inom familjehemsvården, arvode och omkostnadsersättning och ansvar för särskilda stödinsatser i barnomsorg och skola.

Dessutom har följande rutinbeskrivningar, flödesscheman, frågeformulär och mallar upprättats:

- Lathund med hållpunkter för utredning av familjehem (2009-01-22)
- Lathund för kompletterande utredning för familjer som har utretts med Kälvestensmetoden och haft uppdrag tidigare (2008-05-07)
- Lathund för utredning av medgivande/privatplacering (2008-04-16)
- Frågeformulär för kontaktfamilj/familjehemsutredning (2008-05-07)
- Frågeformulär för familjehemsintervju för släktingfamiljer till ensamkommande flyktingbarn
- Frågeformulär för matchningsintervju med barn och föräldrar
- Flödesschema för rekryteringen av familjehem (2008-05-07)
- Blankett för telefonkontakt med familjehem/kontaktfamilj/kontaktperson (2008-05-07)
- Blankett för intresseanmälan med bilaga samtycke till registerutdrag (2008-05-07)
- Mall för informationsbesök hos intresserad familj (2008-05-07)
- Blankett för samråd (2009-01-22)
- Mall för familjehemsutredning
- Mall för medgivandeutredning angående ensamkommande flyktingbarn/ungdomar
- Frågeformulär för samtal med de biologiska barnen i familjen i samband med familjehemsutredning (2008-05-07)
- Rutin vid aktualisering av familjehemsärenden (2008-05-07)
- Blankett för remiss om familjehemsbehov
- Frågeformulär avseende uppdragssamtal
- Teamguide vid familjehemsplaceringar
- Ansvarsfördelning mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare (2009-01-22)
- Struktur för utbildning och handledning av uppdragstagare inom familjehemsvården
- Mall för tolkning av intervju med presumtiva familjehem (arbetsdokument)
- Handlingsplan vid anmälan om övergrepp i familjehem

Handboken uppdateras och revideras för närvarande. Den ska till exempel kompletteras med rutiner för rekryteringsgruppens arbete och den initiala bedömningen av familjehem.

I handläggnings- och dokumentationsprocessen använder även socialsekreterarna mallar i BBIC³ samt annat stödmaterial framtaget av Socialstyrelsen.

2.4 Återrapportering till nämnden

Nämnden får varje månad rapport om antal placerade barn och kostnader. Mer omfattande rapportering av familjehemsvården sker i delårs- och årsrapporten.

I verksamhetsberättelsen för år 2009 redovisas uppföljning av mål och handlingsplan. Det framgår bl.a. att familjehemsvården har förstärkts med en tjänst i syfte att koncentrera arbetet med jourfamiljer till två tjänster, vilket inneburit att övriga familjehemssekreterare har fått mer utrymme att ge stöd till familjehemmen. Anslaget för familjehemsvården utökades 2009 eftersom inriktningen var att klara svårare uppdrag i familjehemmen och minska institutionsplaceringarna.

³ BBIC (Barns behov i centrum) används vid utredning, planering och uppföljning av insatser till barn och unga. Syftet är att stärka barnperspektivet och målet är att utveckla ett väl fungerande samarbete mellan barn, familj och andra professionella aktörer. Systemet ska också skapa förutsättningar för att utredning, planering och uppföljning sker på ett strukturerat och likartat sätt (Socialstyrelsen 2008).

En av utvecklingsfrågorna som lyfts i årsrapporten är att fortsätta förebygga sammanbrott i familjehem (att placering upphör mot socialtjänstens vilja) genom att inhämta information via evidensbaserade och strukturerade metoder.

2.5 Bedömning

Organisationen för familjehemsvården är tydlig och förvaltningen har upprättat specifika dokument som beskriver ansvarsfördelningen mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare. Ansvarsfördelning klargör samtliga delar i processen: utredning, matchning, inskolning, handläggning och uppföljning under pågående placering, avslutning av placering samt uppföljning av placering.

Socialnämnden har inriktningsmål för familjehemsvården och enheterna upprättar verksamhetsplaner med mål och nyckeltal som bygger på nämndens mål. Det sker en systematisk åiterrapportering till nämnden avseende målluppfyllelsen. Socialnämnden har en väl utvecklad målstyrning av familjehemsverksamheten och en tillfredsställande åiterrapportering.

För handläggningen av ärenden har förvaltningen upprättat en rad riktlinjer och rutiner för placering av barn i familjehem. BBIC är ett viktigt led i att kvalitetssäkra handläggnings- och dokumentationsprocesserna. Riktlinjer, rutiner och BBIC ger sammantaget ett adekvat stöd i arbetet.

En genomgång av samtliga riktlinjer och rutinbeskrivningar visar dock att handboken för individ- och familjeomsorgen inte omfattar de nya rutinbeskrivningar som antagits. Det finns också enstaka överlappningar mellan dokumenten "Ansvarsfördelning för familjehemssekreterare och socialsekreterare" och "Teamguiden". Utvecklingsområdet har också noterats i verksamheten och det pågående översyns- och revideringsarbetet avseende riktlinjer och rutinbeskrivningar bör fortgå.

3. Rekrytering och utredning av familjehem samt stöd till familjehem

3.1 Rekrytering

Familjehemsgruppen ansvarar för att rekrytera, utreda, godkänna och utbilda kontaktpersoner, kontaktfamiljer, jourfamiljer och familjehem. Det finns en särskild rekryteringsgrupp bestående av fem medarbetare, varav två bl.a. har ett kommunövergripande och samordnade ansvar för rekrytering och handledning av familjehem. Rekrytering sker kontinuerligt och följer en årsplan.

Olika metoder tillämpas, bl.a. annonsering i lokaltidningar, utdelning av broschyrer och samtal med kommuninvånare, inslag i radio, lokaltelevision och på relevanta internetsajter, presskonferens, bioreklam samt deltagande i arbetsmarknadsdag på Hälsohögskolan. Under hösten 2010 planeras bl.a. information vid löpartävlingen Blodomloppet, besök vid socionomprogrammet och affischering på högskolan.

På kommunens hemsida finns information för presumtiva familjehem. Familjehemsgruppen har också möjlighet att publicera information på kommunens startsida. Intresserade familjer tar kontakt med socialförvaltningen, framför allt via telefon men också genom en webbaserad intresseanmälan. Rekryteringsvägen dokumenteras alltid av rekryterarna. Ur rekryteringshänseende påtalas också vikten av att vårda de kontakter som byggts upp med uppdragstagare för att på så sätt skapa ett gott rykte. En annan rekryteringsstrategi är att

genom stöd och kontinuerliga kontakter uppmuntra kontaktfamiljer att ta uppdrag inom familjehemsvården.

Rekryteringsgruppen ansvarar för den första kontakten och gör, efter ett första telefonsamtal och viss informationsinhämtning, en första bedömning om en inledande utredning ska initieras. Det finns en mall för den första kontakten som anger vilken information som ska inhämtas. Intresserade familjer fyller t.ex. i en utförligare intresseanmälan.

Grundläggande krav på presumtiva familjehem är bland annat fysiskt utrymme för barnet, ekonomisk situation, stabilitet inom familjen och tid för barnet. Den inledande bedömningen sammanfattas och överlämnas till familjehemssekreterare på respektive lokalkontor som genomför den fullständiga familjehemsutredningen. Det är alltid två familjehemssekreterare som deltar i utredningen. Under hela rekryteringsprocessen samarbetar rekryterarna med familjehemssekreterarna.

Vid intervjuerna framkommer att familjehemsgruppen har cirka 30 presumtiva helt eller delvis utredda familjehem som väntar på barn. Det finns således tillgång till familjehem men en matchningsproblematik gör det svårt att hitta placering för en del barn. Det finns t.ex. ett stort behov av familjehem till ungdomar och barn med mer omfattande problematik. Bristen på adekvata familjehem kan leda till tillfälliga placeringar på behandlingshem, institution eller placering i konsulentstött familjehem. I intervjuerna framkommer att det finns exempel på att det tagit upp till cirka 1 år att hitta ett lämpligt familjehem.

3.2 Utredning av familjehem och placering av barn

Inför den första bedömningen upprättas en familjehemsakt och en formell utredning påbörjas. Utredningarna följer en mall för att bl.a. säkerställa att det i samtliga utredningar ingår uppgifter om t.ex. familjehemsföräldrarnas hälsa, familjens ekonomi, samråd med hemkommun samt bedömning av familjehemmets resurser för att möta barnets behov av utveckling.

Familjen kontaktas för ytterligare information och för att boka tid för hembesök. Första mötet fokuserar på information om kommunens familjehemsverksamhet samt de lagar och förordningar som styr verksamheten. Det tilltänkta hemmet ger sitt samtycke till utdrag och kontroll i polis- och socialregister. För det första hembesöket finns en fastställd informations-/frågemall.

Det presumtiva familjehemmet informeras om krav och förväntningar samt andra förutsättningar som kontakt med vårdnadshavare, ekonomisk ersättning, utredningsförfarandet och möjliga stöd- och hjälpinsatser. De tilltänkta familjehemsföräldrarna får beskriva vad som ligger till grund för intresseanmälan, förväntningar på uppdraget samt preferenser om ålder och kön på barnet. Vidare inhämtas information om bostads- och arbetsförhållanden, ekonomi, hälsotillstånd, intressen m.m. För informationsinhämtandet finns ett fastställt frågeformulär.

Härefter görs en bedömning av familjens lämplighet och om utredningsprocessen ska fortgå. Beslut om familjens lämplighet dokumenteras i familjehemsakten och kan inte överklagas av familjen.

Nu vidtar en fördjupad utredning. I detta skede finns i regel ett barn i åtanke för eventuell placering. Utredning och bedömning sker med hjälp av två utredningsmetoder; en modifierad version av Kälvestensmetoden⁴ och/eller delar av PRIDE (Parents Resources for Information Development and Education). Den modifierade versionen av Kälvesten bygger på

⁴ Kälvestensmetoden utvecklades i början på 80-talet och bygger på djupintervjuer med presumtiva familjehemsföräldrar som utformats av Anna-Lisa Kälvesten och Graziella Meldahl. Metoden har sitt ursprung i psykodynamisk teori (Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete 2008)

familjediagnostiska intervjuer individuellt med familjehemsföräldrarna. För samtalen med biologiska barn i det tilltänkta familjehemmet finns en särskild frågemall. Resultat av intervjuerna tolkas av en särskilt utbildad person. En samlad bedömning görs om familjen är lämplig sett till det specifika barnets behov. En mindre omfattande version av PRIDE-metoden används för att utreda familjehem medan metoden tillämpas fullt ut när det gäller att utbilda och förbereda familjehem (se även avsnitt 3.3).

Socialförvaltningens lämplighetsbedömning, registerutdrag och referenser dokumenteras i en familjehemsutredning. Utredningen är en sammanfattande beskrivning av familjehemmets resurser i relation till barnets behov. Utredningen följer en i förväg fastställd struktur. Inför placering har familjehemssekreteraren möjlighet att genomföra en matchningsintervju med såväl barnet som biologiska föräldrar/vårdnadshavare enligt ett särskilt frågeformulär.

Vid intervjuerna framkommer att matchningen mellan barn och familjehemsföräldrar vid närståendeplaceringar är ett utvecklingsområde. Dessa familjer utreds inte i lika stor omfattning och de intervjuade menar att resultatet av placeringen oftast blir sämre jämfört med vid placeringar i rekryterade hem.

3.3 Handledning till familjehem

Familjehemsgruppen erbjuder stöd och utbildning till familjehem i olika former. PRIDE-metoden används i utbildningen som består av 10 tillfällen då teori varvas med praktiska övningar. Samtliga familjehem får en obligatorisk grundutbildning som bygger på denna metod.

Familjehemmen erbjuds kontinuerlig utbildning som följer en årlig plan omfattande grundutbildning, fortsättningsträff, storföreläsning, aktivitetsdag, släktingscirkel och lokal föreläsare. För hösten 2010 planeras bl.a. en aktivitetsdag på Visingsö, Vuxenskolan "När hjärnan krånglar", "Vuxna med ADHD", släktinggrupp och handledning på temat anknytning.

Familjehemsgruppen har utvecklat och stärkt stödet till familjehemmen under de senaste åren. De ger kontinuerlig handledning och stöd vid besök i familjehemmen i samband med uppföljningar. En i arbetsgruppen har särskild handledarutbildning för att stärka kvaliteten i handledningen till familjehemmen.

Familjehemssekreterarna ska ha kontakt med familjehemmet minst varannan månad, för att bl.a. tidigt kunna upptäcka signaler på att placeringen inte fungerar eller eventuella missförhållanden. Av intervjuerna framkommer att rutiner för utredning av misstänkta brister i familjehemsvården är ett viktigt utvecklingsområde. Det finns ett dokument som behandlar rutiner vid anmälan om övergrepp i familjehem. Av intervjuerna framkommer dock att rutinerna behöver utvecklas och göras mer kända i organisationen.

Familjehemssekreterarna genomför varje år ett uppdragstagarsamtal med familjehemsföräldrarna. Ambitionen är att träffen ska ske vid socialkontoret. Samtalet följer ett frågeformulär och berör familjehemsföräldrarnas syn på uppdraget, delaktighet i utformningen av genomförandeplanen, uppföljningen av placeringen, handledning och stöd samt påverkan på familjen.

3.4 Bedömning

Enligt socialtjänstlagen ansvarar kommunen för att det finns tillgång till lämpliga familjehem. Socialnämnden har prioriterat och förstärkt rekryteringsarbetet genom att nyligen utöka rekryteringsgruppen med en tjänst. Arbetet fokuseras också genom att rekryterarna har ett kommunövergripande rekryteringsansvar. Det pågår ett aktivt och målinriktat arbete med att rekrytera familjehem. Trots detta finns svårigheter att rekrytera hem till ungdomar och barn med mer omfattande problematik, framför allt inne i Jönköpings stad. Att det kan ta upp till ett år att hitta ett lämpligt familjehem är inte tillfredställande, en uppfattning som delas av de intervjuade. I sammanhanget är det viktigt att uppmärksamma tillägget i socialtjänstlagen år

2008 som innebär att jourplaceringar inte ska pågå längre än två månader efter avslutad utredning om det inte finns särskilda skäl⁵.

Innan socialnämnden fattar beslut om att placera ett barn i familjehem ska familjehemmet och förutsättningarna för vården utredas (6 kap 6 § SoL). Det finns inga bestämmelser om vilka metoder som ska tillämpas eller vad utredningen ska innefatta. Barnets bästa ska dock alltid beaktas.

Släktingplaceringar behandlas i förvaltningens handbok för familjehemsvård. I första hand ska det övervägas om det finns någon i barnets nätverk som kan ta emot barnet. Vikten av att vara lyhörd för önskemål utan att ge avkall på den professionella bedömningen av lämpligt hem för det enskilda barnet poängteras. Det framgår att det inte är självklart att släktinghem är det bästa för barnet även om det finns släktingar som vill ta emot barnet.

Socialförvaltningen har metoder för utredning av familjehem och samtliga presumtiva familjehem utreds. De metoder som tillämpas är vedertagna i sammanhanget. Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) påtar dock, i sin kunskapsöversikt av bedömningsmetoder, att ingen av metoderna har något starkt forskningsstöd. IMS har i uppdrag att med utgångspunkt i kunskapsöversikten eventuellt utveckla ett utrednings- och bedömningsinstrument för svenska förhållanden. Uppdraget ska avrapporteras i december 2010.

Flera personer är involverade i utredningen vilket bidrar till att säkra kvaliteten i bedömningen.

Intervjuade socialsekreterare signalerar att vårdresultatet vid närståendeplaceringar är sämre än vid placeringar i rekryterade familjehem och att utredningen av dessa hem inte är lika omfattande. Det är viktigt att nämnden säkerställer att matchningen mellan barn och familjehem vid närståendeplaceringar sker utifrån ett underlag som gör det möjligt att värdera familjehemmets resurser i relation till barnets behov.

Stödet till familjehemmen är väl utvecklat. Rutinerna för hur information om misstänkta brister eller missförhållanden i familjehemmen ska hanteras bör utvecklas och göras kända i organisationen, vilket inte är detsamma som att det inte hanteras. Rutinerna bör bl.a. reglera ansvarsförhållanden vid utredning, utredningsmetoder, dokumentation, kommunikation med berörda samt rutiner vid eventuell omplacering.

4. Planering och uppföljning

4.1 Vård- och genomförandeplaner

Samtliga placeringar av barn och unga ska föregås av en utredning som visar barnets behov. Oavsett placeringsgrund ska en individuell vårdplan som beskriver målet med vården upprättas. Vårdplanen ska kompletteras med en genomförandeplan som beskriver hur insatserna ska realiseras. Såväl vård- som genomförandeplan ligger till grund för de uppföljningar av vården som ska göras var sjätte månad⁶.

Socialsekreterare vid lokalkontoren ansvarar för att efter utredning av barnets behov skriftligen på en särskild blankett utforma en remiss om behov av familjehemsvård.

⁵ Socialtjänstlagen 6 kap. 6 §

⁶ Socialstyrelsen (2006) Barn och unga i socialtjänsten Utreda, planera och följa upp beslutade insatser sid. 107-108

Av intervjuerna framkommer att socialsekreterare redan i ett tidigt skede när familjehemsvård bedöms vara en tänkbar insats, förhandsmeddelar familjehemsgruppen.

Socialsekreterarna vid lokalkontoren har myndighetsansvaret och ansvarar för att upprätta vård- och genomförandeplaner. Socialstyrelsen påtalar att vård- och genomförandeplaner är ett viktigt planerings- och uppföljningsverktyg för familjehemsvården. Under intervjuerna framkommer att det finns vårdplaner för nästintill samtliga familjehemsplacerade barn vid lokalkontor Öster. Däremot saknas genomförandeplaner för en del placerade barn. Målet för 2010 är att aktuella vård- och genomförandeplaner ska finnas i samtliga familjehemsplaceringar. Målet ska följas upp genom en manuell genomgång som ska genomföras i november.

4.2 Uppföljning

Ett av familjehemsgruppens mål för 2010 är att familjehemssekreterare, socialsekreterare och samordnare vid 1-2 tillfällen gemensamt ska gå igenom samtliga familjehemsärenden och följa upp pågående placering. Som stöd för detta arbete har en teamguide utarbetats.

Socialsekreterarna genomför uppföljningarna utifrån BBIC:s modell för uppföljning av barn som får familjehemsvård. Den formella uppföljningen av placerade barn sker framför allt genom de överväganden alternativt omprövningar som ska ske minst var sjätte månad. Då utreds om det finns fortsatt behov av vård och ytterligare insatser. Enligt intervjuade sker uppföljningarna i enlighet med den lagstadgade tiden. I ett fåtal fall har tiden överskridits med någon månad.

Kontakten med barnet är tätare i början av placeringen för att successivt ske mera sällan. Kontakten kan också vara tätare för vissa barn beroende på problematik.

Uppföljningsträffarna var sjätte månad är i regel den kontakt som socialsekreterarna har med de barn som har varit placerade länge eller där allt tycks fungera väl. Intervjuade menar att det bör vara tätare kontakter med samtliga placerade barn. Enligt uppgift under intervjuer är målet är att socialsekreterarna ska ha kontakt med det placerade barnet minst fyra gånger per år. Socialsekreterarna understryker vikten av att underhålla och följa upp det placerade barnets kontakt med vårdnadshavare i de fall en placering har pågått under en längre tid. Det finns en tendens att vårdnadshavare faller bort.

Samtalen vid uppföljningsträffen var sjätte månad utgår från genomförandeplanen och samtliga behovsområden enligt BBIC behandlas. Uppföljningarna omfattar barnens hälsa och utveckling, hur barnet fungerar socialt och trivs i familjehemmet, hur barnet trivs och presterar i skola/förskola, hur fritiden ser ut samt barnets relationer och umgänge med föräldrar och andra närstående. Inför uppföljningsmötena används ett särskilt samrådsdokument med frågor som barn, familjehemsföräldrar och biologiska föräldrar/vårdnadshavare kan förbereda samtalen utifrån. Socialsekreterarna beskriver att de ofta avslutar samtalet med att säga till barnen att de kan ringa vid behov. Vid nyplaceringar lämnas visitkort till barnet. I en folder från Socialstyrelsen med information till familjehemsplacerade barn kan också namn och telefonnummer till aktuell socialsekreterare dokumenteras.

BBIC uppges ha bidragit till att uppföljningarna är mer strukturerade. Socialsekreterarna beskriver att materialet är ett stöd för att säkerställa att samtliga innehållsområden tas upp under samtalet. Dessutom bidrar systemet till att uppföljningarna i större grad sker med barnet i fokus.

Vanligtvis träffar socialsekreterarna barnet både ensamt och tillsammans med familjehemsföräldrarna. Samtalen med de yngre barnen sker ofta tillsammans med någon av familjehemsföräldrarna. Av intervjuerna framgår att kvaliteten på uppföljningsmötena kan utvecklas genom att tillämpa en särskilt samtalsmetodik.

Socialsekreterarna har uppföljningsmöten med det placerade barnets skola en gång per år. I syfte att stärka kompetensen, skolstödet till placerade barn samt uppföljningen, har en tjänst som skolkonsulent för familjehemsplacerade barn inrättats. Skolkonsulenten tillhör familjehemsgruppen och har till uppgift att arbeta gentemot skolan vid familjehemsplaceringar. Funktionen ska ha kunskap om vilka resurser skolan kan tillhandahålla samt gränssnittet mellan skolans och socialtjänstens uppgifter.

Familjehemsgruppen har genomfört enkätundersökningar med alla uppdragstagare med frågor om hur de upplever kontakten med socialtjänsten. Ett nyligen påbörjat utvecklingsarbete är uppföljningsintervjuer med ungdomar 1-2 år efter avslutad placering. Metoden bygger på en modell som utvecklats i Karlstads kommun - "Karlstadmodellen". Syftet är i huvudsak att inhämta information om resultatet av de insatser som genomförts och därmed ge arbetsgruppen kunskap som kan bidra till metodutveckling inom familjehemsvården⁷.

Av intervjuerna framkommer att det är relativt stor personalomsättning bland socialsekreterarna vilket kan påverka kontinuiteten för de placerade barnen och minska möjligheterna att bygga upp förtroendefulla relationer mellan socialsekreterare och barn. Påpekas dock att byte av socialsekreterare för familjehemsplacerade barn undviks så långt det är möjligt. Familjehemssekreterarna som är en stabil arbetsgrupp bidrar också till att öka kontinuiteten för placerade barn.

4.3 Bedömning

Socialnämnden är skyldig att noga följa vården av familjehemsplacerade barn. Nämnden ska medverka till att barnen få god vård och fostran samt utbildning och ge stöd till familjehemmen (6 kap 6 § SoL). För att kunna svara upp mot denna skyldighet måste socialtjänsten regelbundet besöka familjehemmen, träffa barn, familjehem och vårdnadshavare och ha enskilda samtal med barnen. Uppföljningen ska omfatta den unges hälsa, utveckling, sociala beteende och skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående.

Aktuella vårdplaner och genomförandeplaner är grundläggande förutsättningar för en fungerande och systematisk uppföljning av familjehemsvården. Enligt uppgift har samtliga barn upprättade vårdplaner men en del saknar genomförandeplaner, vilket inte är förenligt med regelverkets krav. Avsaknaden av eller inaktuella genomförandeplaner påverkar också barnens, vårdnadshavarnas och familjehemmets möjligheter till information om mål och innehåll för vården. Denna brist har uppmärksammats av nämnden och åtgärder är prioriterade i verksamhetsplanen för innevarande år.

Uppföljning sker i huvudsak enligt lagkraven var sjätte månad. Att uppföljningarna genomförs utifrån BBIC:s system för uppföljning bidrar till goda förutsättningar för att de omfattar barnets samtliga behovsområden. Nämnden bör säkerställa att överväganden av vården i samtliga ärenden sker inom ramen för den lagstadgade tiden. Nämnden bör så långt det är möjligt även säkerställa att enskilda samtal med barnen genomförs.

⁷ Asplind, Y.& Westberg, M. (2000) Att lära av fosterbarn Karlstad Socialförvaltning, Utvecklings och utvärderingscentrum.

En förutsättning för att bedöma om placeringen är tillfredsställande är regelbundna kontakter med barnet och familjehemmet. Den kontinuerliga kontakten med placerade barn är ett utvecklingsområde. Målet att samtliga barn ska kontaktas minst fyra gånger per år bör infrias.

I syfte att undvika byten av socialsekreterare och på så sätt skapa långvariga och förtroendefulla relationer med det placerade barnet bör arbetet med att säkerställa personalkontinuiteten inom familjehemsvården fortsätta.

5. Verksamhets- och kompetensutveckling

5.1 Verksamhetsutveckling

Sedan 2007 har ett omfattande kvalitetsarbete genomförts inom kommunens familjehemsvård. Inriktningen har bl.a. varit att upprätta riktlinjer och rutiner för arbetsprocesserna samt att uppnå en rättsäker och korrekt handläggning. Vid familjehemsgruppen finns en rutin-/ekonomigrupp som bl.a. arbetat med ekonomiska bedömningar inom familjehemsvården och som för tillfället arbetar med att uppdatera handboken inom individ och familjeomsorgen.

Kvalitetsarbetet har också fokuserat på sammanbrott, d.v.s. att placering upphör mot socialtjänstens vilja. En i personalgruppen har ingått i ett forskningsprojekt som har letts av en professor och expert vid Socialstyrelsen. En studie av sammanbrott har gjorts i Jönköping och tanken är att ytterligare en undersökning ska genomföras till hösten.

Då forskning visat att familjehemsplacerade barns hälsa är ett eftersatt område togs beslut år 2009 om att samtliga placerade barn ska hälsoundersökas senaste sex månader efter placering. Syftet är att få kunskap om vilka eventuella behov barnet har kopplat till hälsan samt att tillgodose behoven under pågående familjehemsplacering.

Kommunen ingår, som kontrollgrupp, i Socialstyrelsens försöksverksamhet med tillsynsombud för barn och unga placerade i familjehem. Försöksverksamheten ska starta hösten 2010 och innebär att 60 placerade barn ska erbjudas tillsynsombud anställda av Socialstyrelsen. Ombuden ska bl.a. genom träffar se till att barnet blir omhändertaget på ett tillfredsställande sätt och att den planering som gjorts följs.

Dessutom ingår kommunen i ett antal projekt som regionförbundet i Jönköpings län ansvarar för. Temana för projekten är öppenvård, HVB, familjehem samt handläggning och dokumentation inom den sociala barnvården.

Som framkommit har också satsningar gjorts för att stärka familjehemsplacerade barns skolsituation.

5.2 Kompetens och kompetensutveckling

Det finns en utbildningsplan för individ- och familjeomsorgen. Behov av kompetensutveckling kartläggs inför och diskuteras vid de individuella medarbetarsamtalen. Varje medarbetare har en kompetensutvecklingsplan.

Samtliga medarbetare inom familjehemsgruppen har socionomutbildning och nästintill samtliga har relevant arbetslivserfarenhet. Samtliga har utbildning i Kälvestensmetoden och flertalet i PRIDE-metoden. Till följd av nyrekryteringar behöver medarbetare återkommande få utbildning. Medarbetarna ska också vara väl bevandrade i BBIC. Alla har grundutbildning

för att arbeta enligt metoden och samordnarna vid lokalkontoren har kompletterande utbildning. En i arbetsgruppen har särskild handledarutbildning i syfte att stärka kvaliteten i handledningen av familjehemmen.

Alla medarbetare ska få utbildning i dokumentation innevarande år eller nästa. Medarbetarna har vidare möjlighet att delta i konferenser, utbildningsdagar på högskolan etc.

Den omorganisation som skett och där ansvaret för jour- och kontaktfamiljer har samlats till en enhet med två medarbetare har bidragit till att vässa kompetensen och höja kvaliteten på jour-/kontaktfamiljearbetet. Förändringen har också frigjort tid för familjehemssekreterarna som i högre grad kan fokusera arbetet på familjehemmen.

5.3 Bedömning

Individ- och familjeomsorgen har drivit ett aktivt arbete för att utveckla kvaliteten i familjehemsvården. Genom systematisk omvärldsbevakning och deltagande i olika samarbeten får förvaltningen tillgång till goda erfarenheter och metoder från andra kommuner.

Socialförvaltningen arbetar på ett systematiskt sätt med att kartlägga behov av kompetens utifrån verksamhetens behov. Medarbetarnas behov av kompetens identifieras inför de årliga medarbetarsamtalen och diskuteras med varje medarbetare. De granskade enheterna arbetar på ett tillfredsställande sätt med att säkerställa att det finns kompetens för att utföra uppdragen.

Jönköping den 12 oktober 2010

Lena Joelsson

Helene Kratz

Källförteckning

Granskade dokument

Ansvarsfördelning mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare (2009-01-22)
Blankett för telefonkontakt med familjehem/kontaktfamilj/kontaktperson (2008-05-07)
Blankett för intresseanmälan med bilaga samtycke till registerutdrag (2008-05-07)
Blankett för remiss om familjehemsbehov
Blankett för samråd (2009-01-22)
Flödesschema för rekryteringen av familjehem (2008-05-07)
Frågeformulär för kontaktfamilj/familjehemsutredning (2008-05-07)
Frågeformulär för familjehemsintervju för släktingfamiljer till ensamkommande flyktingbarn
Frågeformulär för matchningsintervju med barn och föräldrar
Frågeformulär för samtal med de biologiska barnen i familjen i samband med familjehemsutredning (2008-05-07)
Frågeformulär avseende uppdragssamtal (ej daterad)
Handbok-IFO (2010-04-14)
Handlingsplan vid anmälan om övergrepp i familjehem (ej daterad)
Kommunprogram 2007-2010
Lathund med hållpunkter för utredning av familjehem (2009-01-22)
Lathund för kompletterande utredning för familjer som har utretts med Kälvestensmetoden och haft uppdrag tidigare (2008-05-07)
Lathund för utredning av medgivande/privatplacering (2008-04-16)
Mallar i BBIC samt annat stödmaterial framtaget av Socialstyrelsen
Mall för informationsbesök hos intresserad familj (2008-05-07)
Mall för familjehemsutredning
Mall för medgivandeutredning angående ensamkommande flyktingbarn/ungdomar
Mall för tolkning av intervju med presumtiva familjehem (arbetsdokument)
Regionförbundet Information om projektplaner (2010-04-06)
Rekryteringsplan 2010 (2010-09-24)
Rutin vid aktualisering av familjehemsärenden (2008-05-07)
Socialnämndens mål beslutade 2007-05-15, reviderade av SN 2008-12-16
Socialstyrelsen Försöksverksamhet med tillsynsombud för barn och unga placerade i familjehem (2010-05-27)
Struktur för utbildning och handledning av uppdragstagare inom familjehemsvården (ej daterad)
Teamguide vid familjehemsplaceringar
Utbildningsplanering för hösten 2010 (2010-06-18)
Utredningsuppdrag kring hälsoundersökning vid familjehemsplaceringar (2009-09-17)
Verksamhetsberättelse individ- och familjeomsorg 2009 (utdrag från)
Verksamhetsplan socialtjänsten 2010
Verksamhetsplan för barn- och ungdomssektion Öster 2010

Verksamhetsplan för familjehemsgruppen 2010

Övriga källor

Asplind, Y.& Westberg, M. (2000) Att lära av fosterbarn Karlstad Socialförvaltning, Utvecklings och utvärderingscentrum

Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete Socialstyrelsen (2009) Bedömningsmetoder vid rekrytering av familjehem

Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) (1990:52)

Länsstyrelsen i Jönköpings län (2007) Tillsyn med stöd av 13 kap. 2 § socialtjänstlagen av socialnämndens hantering av vårdplaner, familjehemsärenden och familjehemsplaceringar

Länsstyrelserna (2008) Socialtjänsten och barnen Länsstyrelsernas granskning av den sociala barn- och ungdomsvården 2006-2007

Socialtjänstlagen (SoL) 2001:453 6 kap

Socialtjänstförordningen (SoF)

Socialstyrelsen (2006) Barn och unga i socialtjänsten Utredda, planera och följa upp beslutade insatser

Socialstyrelsen (2008) BBIC –en säkrare väg till skydd och stöd

Övriga allmänna råd och föreskrifter från Socialstyrelsen